

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Eminentissimo Principi Francisco Barberino, S.R.E. Cardinali, Ac
Vicecancellario.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

EMINENTISSIMO
P R I N C I P I
FRANCISCO
BARBERINO,
S. R. E. CARDINALI,
AC VICECANCELLARIO.

PRÆCOCEM hunc, & immaturum ingenij fructum; iturientem iam pridem ad te, cui multis nominibus debebatur, cohibere amplius nec potui, nec debui, PRINCEPS EMINENTISSIME; sed lætari magis, quod liceret aliquando publico isto, vel monumento, vel pignore, palam facere & affectum astuantis animi, & debitum seruitutis. Diocrates olim nobilis Architectus, cum aditum ad Alexandrum per familiares impetrare minimè posset; arte, industriæque vsus dicitur nactus enim opportunitatem, quo die Alexander iuri dicendo præsidebat, nudatis membris, oleoque peruncto corpore, ac populea fronde coronato capite, læuo humero leonis pelle amicto, dextra clauam gestans, ad tribunal prodit. Quo aspectu, ac nouitate commotus Alexander, qui eiusmodi spectaculis mirum in modum delectaretur; iussit eum ad se accedere, & hominis astu comperto, probatoque consilio, facile, gratanterque ad colloquium, & familiaritatem excepit. Placuit Deo sic tuum etiam conformare animum, CARDINALIS AMPLISSIME, vt hoc spectaculorum genere, hoc est, doctorum hominum scriptis, ac libris maximè delectareris: vnde & ij, quos istius dignitas amplitudinis, ac debitum reuerentiæ à congressu libero arcet; scriptoris certè suscepta persona, aditum aliquando haberemus ad obsequentis, ac deuoti erga te animi affectum exprimendum. Porro, quantum ad hæc scriptorum,

ā 2   libro

Xenophō
lib. 4. me-
morab. c. 6.

5. Tuscul.
c. 2.
lib. 2. ad-
uersus
Gentes.

2. Musicz
c. vlt.

lib. 1. Of-
fic. c. 10.
lib. 1. Of-
fic.

Iudith. 16.

librorumque spectacula afficiaris; testatur splendide locupletissima illa, tuâque magnificentia dignissima Bibliotheca, quam propriis in ædibus, regio sumptu, quasi arcem munitissimam, congestis vndique linguarum omnium libris, manuscriptis etiam exquisitis innumeris, nulla expensarum ratione habita, ad miraculum, & ad utilitatem certe Urbis & Orbis collegisti. Libet usurpare Socratis ad Euthydemum verba apud Xenophontem: *Multa eorum scripta collegisti, qui verè sapientes fuisse dicuntur. suspicio te, quod nec auri, nec argenti thesauros tibi comparare malueris, quàm sapientia: etenim ex hoc patet, quod existimes, aurum, & argentum homines nihilo meliores efficere, sed sapientum iudicia, & sententias virtutem illis largiri.* Ostendisti re ipsa, qualis esset thesaurus tuus palam faciens, ubi esset & cor tuum. Nec aliud quicquam amare poteras in qualibet fortunæ commutatione nisi vnam sapientiam, cui à primis te annis ardentissimo animi affectu totum tradidisti: cum primo illo, vel pueritiæ, vel adolescentiæ flore, Humanis primùm litteris, Philosophicis deinde, & Theologicis in Romano nostro Collegio (liceat hanc eius grato animo gloriam commemorare) diligenter imbutus; ita postea vtriusque Iuris Prudentiæ nauasti operam, ut Sacrarum tamen literarum studium nunquam intermitteres. Quo fit, ut in maxima illa negotiorum mole quibus assidue distringeris, eam arbitreris honestissimam esse laboris quietem, occupationum portum, & molestiarum tranquillitatem, si ex Sacris literis, vel Doctoribus, quicquam tibi, necessario etiam illud somno subtrahenti, vel legere, vel audire concedatur. Debes certe totum istum quantus is est, grati animi affectum, sapientiæ; quæ in te vno comprobauit apertè, quam meritò apud M. Tullium, *vita dux, virtutis indagatrix, expultrixque vitiorum* appelletur: quàmque verè apud Arnobium eidem doctrinæ tribuatur, *purgare animas, atque ab omni puras vitiositate prestare.* A quo enim alio fonte profluxisse existimem incontaminatam illam per omnes vitæ status, animi innocentiam, mentis candorem, & quæ bona cætera secum affert, Christianam pietatem, quæ vel in ipsis etiam animi laxamentis sese mirifice prodit? Cum enim, teste Augustino, sapientem deceat interdum remittere aciem rebus agendis intentam: qua occasione verebatur Ambrosius, *ne dum relaxare animum volumus, soluamus omnem harmoniam, quasi concentum quendam bonorum operum*: fecisti, quod rarum est, & omnem prorsus laudem excedit, ut si quando spectacula amicis relaxandi causa animi cogeres exhibere; non solum, quod optabat Tullius, *in ipso ioco aliquod probi ingenij lumen eluceat, ludis que tempore, ac homine dignus sit.* Sed ita sit Christiano, ac religioso dignus homine, ut ab ipso ioco, & ludo insolitus ad pietatem ardor in spectatorum animis accendatur; Sanctorum illa veterum hilaritate renouata, qua erat populus *iucundus secundum faciem Sanctorum.* Ut mirari iam desinam, quod pietas illa in feriis tale, ac tantum desiderium tui apud exterarum prouincias excitaret

excitârit in Legationibus, quibus pro Christianâ salute Reipublice fun-
 ctus es, quam nos domi etiam in ludicris cum admiratione colimus. Quid
 tamen aliud didicisse poteras in domestica schola Pontificis Optimi, qui
 tibi lingua, calamo, & (quod potentissimum est) exemplo præibat, &
 ad hoc vnum semper instituebat, non *ut Musas*, ex Græcorum prouer-
 bio, *Gratius coniungeres*, sed ut eas cum vnius Summi Dei gratia & san-
 ctitate consociares. Quam certe mentem, & imaginem animi sui, ne-
 scio, an ille diligentius in te impresserit; an tu in temetipso expresseris
 felicius: felix, hoc ipso, quod contra Poëtæ veteris scitum, *cum superes* ^{1. et 2. Sat.}
Patrum, tunc verè tu, & sine periculo sapiebas. Sed redeo ad te qui
 ab hoc ipso doctrinæ fonte miraculum illud effecisti, quod insolitum di-
 xit Liuius, bonam fortunam, bonamque mentem homini simul dari. ^{lib. 3.}
 Fortuna enim, quæ, ut dixit Cicero, non ipsa solum cæca est, sed &
 eos plerumque cæcos efficit, quos complectitur, frequenter id facit, ut
 quod olim de Galba dictum fuerat, dignum fuisse qui imperaret, ni-
 si imperasset: hoc ipsum vsurpemus, non raro de aliis; mutata simul
 in peius vitæ innocentia, quanto in melius fuerat commutata fortuna.
 Cuius rei mirandum non minùs quam miserandum exemplum cum
 tremore obseruauit Magnus Gregorius in pessimis si iis sanctissimi vi-
 ri, & Pontificis Maximi Samuelis, qui parente ad Summum Pontifi-
 catus, & imperij apicem euecto, ruerunt in peius; & quidem *steterunt*
subditi, sed in columine praelationis positi ceciderunt. ^{in 1. Reg. cap. 8.} Superasti vnus hanc for-
 tunæ superbientis insolentiam, in quo nihil comitas seueritati, nihil gra-
 uitati bonitas, nihil humanitas maiestati detraxit: in quo nec *nec quicquam*
mutauit fortune amplitudo, (quod ille de Vespasiano Principe olim dixit)
nisi ut prodesse tantumdem posses ut velles. Et ecce aliud in te eiusdem Sa-
 pientiæ, & Doctrinæ non vulgare beneficium: habet enim hoc sibi-
 peculiare sapientiæ bene cultæ doctrina; ut, ex Teletis sententia, libera-
 litatem Sapientis animo intimè instillet. Sed, quam, Deus bone, quam-
 tamque liberalitatem! Vereor, ne vitiosa censeatur à Tullio, qui vult,
ne maior sit benignitas, quam facultas; dum interea tu in vsus pauperum,
 & piorum hominum necessitates copiosis redditibus ad vnum exhau-
 stis, cogeris propemodum ipse fieri pauper, patique creditores, ne ino-
 pes patiantur. Hoc vnum scio, supremam laudem habituram liberalita-
 tem istam tuam apud Ambrosium, qui eam solam liberalitatem perfe-
 ctam esse dicit, *quam laudant os pauperis, & non labia subuenientis: ubi silen-*
tio tegit opus suum, & necessitatibus singulorum occultè subuenit. ^{Suet. lib. 3. cap. 47.} Quam enim
 longè abes ab ambitiosa illa Tiberij liberalitatis specie; qui, cum qui-
 busdam insularum pretia, quæ in monte Cælio deflagrarant, restituisset
 in beneficij memoriam, montem ipsum, appellatione mutata, *Augustum*
 vocari iubebat. Imitari magis voluisti stellas, quæ lucent hoc tantum,
 ut luceant, & beneficæ sunt sine aliqua humana affectione, aut aspe-
 ctu: ut appareat, de tuis illis gentilitiis Apibus verissimè dictum fuisse:

Sic vos, non vobis, mellificatis Apes. Dabis igitur hanc veniam, ut in numerosa illa egentium turba, quos tua benignitas perpetuo fouet, & protegit, numerari possit liber hic meus, & ipse pauper; eumque tu quasi expositam prolem, benignè suscipias: ut sicut illæ ipsæ Apes in ænigmate olim, & figura Venerabilis Eucharistiæ Sacramentum adumbrante, Iudic. 14. fecerunt ut de comedente exiret cibus, & de forti egrederetur dulcedo: sic & nunc idem Mysterium, cui explicando volumen hoc maiori sui parte deseruit, sapere faciant, quantum ab ore non Leonis, sed Tractatoris insulsi fortasse desipuerit. Legimus Diuinam, hoc est, Sacram & Theologicam Sapientiam apud Salomonem, constructa domo, & apposita mensa, (quam Eucharisticam interpretatur Ecclesia) misisse protinus ad ar- ouerb. 9. cem, ad mœnia ciuitatis, qui inuitarent ad epulas, intelligendas magis, quam sumendas, prout in Sapientiæ domo fieri dicebat. Quo in loco alij legunt: *Et vocauit super humeros Excelsorum ciuitatis.* Hæc sunt partes tuæ, PRINCEPS EMINENTISSIME, ut humerus iste tuus, cui Deus Opt. Max. post Sanctissimum tuum Patruum, Ecclesiæ molem sustinendam, & moderandam imposuit, quò cæteris eminent sublimiùs, eò sit aptior, à quo, quasi ab arce, & colle eminentissimo, Diuina Sapientia sacram hanc mensam explicandam, & intelligendam proponat. Superest, ut qua Societatem nostram vniuersam, me ipsum meaque omnia, benignitate complecti soles, auctoritate tueri; patiaris, volumen hoc, cætera incomptum, & obscurum, à tui nominis splendore lucem accipere: quod ego velut lapillum in aceruo præconiorum tuorum posui confidentiùs, sciens, quòd sicut non habet, unde tibi placeat ex venustate; sic ex deuotione scribentis displicere non poterit. Vale.

Ex Collegio Romano, 1. Martij, anno 1635.

EMINENTIÆ TVÆ REVERENDISSIMÆ,

Perpetuus in Christo seruus,

IOANNES DE LVGO.

LECTO